

Prawo autorskie 2015

RAPORT PRAWNY

Regulacje prawa autorskiego nie były zmieniane w ostatnich latach - sytuacja zatem rzadko spotykana w przypadku prawa polskiego. W 2015 roku nastąpiła jednak "kumulacja" zmian legislacyjnych. Nadto wskutek tegorocznego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego nie jest już stosowany przepis o trzykrotności kwoty odszkodowania.

Niniejszy raport prezentuje przede wszystkim kwestie najistotniejsze dla cyberprzestrzeni. Nowe regulacje w tym przedmiocie dotyczą głównie zasad korzystania z cudzej twórczości. Pozostałe zmiany zostały jedynie ogólnie zarysowane. Wszystkie przepisy przywoływane w raporcie dotyczą ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

SPIS TREŚCI

1. Regulacje szczególnie adekwatne dla cyberprzestrzeni	2
2. Wysokość odszkodowania za naruszenie prawa autorskiego	6
3. Zarys pozostałych zmian legislacyjnych	6

dr Łukasz Goździaszek

Adiunkt w Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Adwokat. Specjalizuje się w Prawie Internetu i Technologii. Autor książek „Prawo blogosfery” i „Elektroniczne postępowanie upominawcze”.

BLOG:
www.prawo-internetu.pl

KONTAKT:
adwokat@gozdziaszek.pl

1. Regulacje szczególnie adekwatne dla cyberprzestrzeni

DAWNE BRZMIENIE

Art. 25. 1. Wolno rozpowszechniać w celach informacyjnych w prasie, radiu i telewizji:

1) już rozpowszechnione:

a) sprawozdania o aktualnych wydarzeniach,

b) aktualne artykuły na tematy polityczne, gospodarcze lub religijne, chyba że zostało wyraźnie zastrzeżone, że ich dalsze rozpowszechnianie jest zabronione,

c) aktualne wypowiedzi i fotografie reporterskie,

2) krótkie wyciągi ze sprawozdań i artykułów, o których mowa w pkt 1 lit. a i b;

3) przeglądy publikacji i utworów rozpowszechnionych;

4) mowy wygłoszone na publicznych zebraniach i rozprawach; nie upoważnia to jednak do publikacji zbiorów mów jednej osoby;

5) krótkie streszczenia rozpowszechnionych utworów.

2. Za korzystanie z utworów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b i c, twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.

3. Rozpowszechnianie utworów na podstawie ust. 1 jest dozwolone zarówno w oryginale, jak i w tłumaczeniu.

4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do publicznego udostępniania utworów w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym, z tym że jeżeli wypłata wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 2, nie nastąpiła na podstawie umowy z uprawnionym, wynagrodzenie jest wypłacane za pośrednictwem właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

NOWE BRZMIENIE

Art. 25. 1. Wolno rozpowszechniać w celach informacyjnych w prasie, radiu i telewizji:

1) już rozpowszechnione:

a) sprawozdania o aktualnych wydarzeniach,

b) artykuły na aktualne tematy polityczne, gospodarcze lub religijne, chyba że zostało wyraźnie zastrzeżone, że ich dalsze rozpowszechnianie jest zabronione,

c) aktualne wypowiedzi i fotografie reporterskie,

2) krótkie wyciągi ze sprawozdań i artykułów, o których mowa w pkt 1 lit. a i b;

3) przeglądy publikacji i utworów rozpowszechnionych;

4) (uchylony);

5) krótkie streszczenia rozpowszechnionych utworów.

2. Za korzystanie z utworów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b i c, twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.

3. Rozpowszechnianie utworów na podstawie ust. 1 jest dozwolone zarówno w oryginale, jak i w tłumaczeniu.

4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do publicznego udostępniania utworów w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym, z tym że jeżeli wypłata wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 2, nie nastąpiła na podstawie umowy z uprawnionym, wynagrodzenie jest wypłacane za pośrednictwem właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

OPIS

PRAWO PRZEDRUKU

Zmieniono „aktualne artykuły na tematy” na „artykuły na aktualne tematy”, a także przeniesiono do odrębnego przepisu regulację dotyczącą mów publicznych.

Nawiązuje do powyżej przytoczonego art. 25 ust. 1 pkt 4.

Art. 26¹. Wolno korzystać w granicach uzasadnionych celem informacji z przemówień politycznych i mów wygłoszonych na publicznych rozprawach, a także fragmentów publicznych wystąpień, wykładów oraz kazań. Przepis nie upoważnia do publikacji zbiorów tego rodzaju utworów.

Przepis dotyczy mów publicznych i stanowi rozszerzenie stosowania dawnego art. 25 ust. 1 pkt 4.

Art. 29. 1. Wolno przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów lub drobne utwory w całości, w zakresie uzasadnionym wyjaśnieniem, analizą krytyczną, nauczaniem lub prawami gatunku twórczości.

Art. 29. Wolno przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów oraz rozpowszechnione utwory plastyczne, utwory fotograficzne lub drobne utwory w całości, w zakresie uzasadnionym celami cytatu, takimi jak wyjaśnianie, polemika, analiza krytyczna lub naukowa, nauczanie lub prawami gatunku twórczości.

PRAWO CYTATU

Zmieniono zakres „utworów cytowanych” poprzez usunięcie pojęcia „drobnych” utworów, a także rozszerzono cele posługiwania się prawem cytatu.

2. Wolno w celach dydaktycznych i naukowych zamieszczać rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów w podręcznikach i wypisach.

2¹. Wolno w celach dydaktycznych i naukowych zamieszczać rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów w antologiach.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 i 2¹, twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.

Nawiązanie do powyżej przywołanego art. 29.

Art. 29¹. Wolno korzystać z utworów na potrzeby parodii, pastiszu lub karykatury, w zakresie uzasadnionym prawami tych gatunków twórczości.

Szczególny przypadek prawa cytatu.

Nawiązanie do powyżej przywołanego art. 29.

Art. 29². Wolno w sposób niezamierzony włączyć utwór do innego utworu, o ile włączony utwór nie ma znaczenia dla utworu, do którego został włączony.

Szczególny przypadek prawa cytatu.

Art. 33. Wolno rozpowszechniać:

1) utwory wystawione na stałe na ogólnie dostępnych drogach, ulicach, placach lub w ogrodach, jednakże nie do tego samego użytku;

2) utwory wystawione w publicznie dostępnych zbiorach, takich jak muzea, galerie, sale wystawowe, lecz tylko w katalogach i w wydawnictwach publikowanych dla promocji tych utworów, a także w sprawozdaniach o aktualnych wydarzeniach w prasie i telewizji, jednakże w granicach uzasadnionych celem informacji;

3) w encyklopediach i atlasach - opublikowane utwory plastyczne i fotograficzne, o ile nawiązanie porozumienia z twórcą celem uzyskania jego zezwolenia napotyka trudne do przewyciężenia przeszkody. Twórcy przysługuje wówczas prawo do wynagrodzenia.

Art. 33. Wolno rozpowszechniać:

1) utwory wystawione na stałe na ogólnie dostępnych drogach, ulicach, placach lub w ogrodach, jednakże nie do tego samego użytku;

2) (uchylony);

3) w encyklopediach i atlasach - opublikowane utwory plastyczne i fotograficzne, o ile nawiązanie porozumienia z twórcą celem uzyskania jego zezwolenia napotyka trudne do przewyciężenia przeszkody. Twórcy przysługuje wówczas prawo do wynagrodzenia.

PRAWO WOLNOŚCI PANORAMY

Zmiany dotyczą utworów wystawianych „wewnątrz” budynków. Zmiana ta koresponduje z modyfikacją kolejnego przepisu.

Art. 33³. Wolno w celu reklamy wystawy publicznej lub publicznej sprzedaży utworów korzystać z egzemplarzy utworów już rozpowszechnionych, w zakresie uzasadnionym promocją wystawy lub sprzedaży, z wyłączeniem innego handlowego wykorzystania.

Art. 33³. 1. Wolno korzystać z utworów w celu reklamy publicznie dostępnej wystawy lub publicznej sprzedaży utworów, w zakresie uzasadnionym promocją tej wystawy lub sprzedaży, z wyłączeniem innego handlowego wykorzystania.

2. Korzystanie, o którym mowa w ust. 1, dotyczy w szczególności publicznie dostępnych wystaw w muzeach, galeriach, salach wystawowych i obejmuje korzystanie z utworów w ogłoszeniach, katalogach i innych materiałach rozpowszechnianych dla promocji wystawy lub sprzedaży oraz wystawienie lub inne udostępnianie egzemplarzy utworów dla tych celów.

Zmiana związana z modyfikacją zasad prawa wolności panoramy.

Art. 79. 1. Uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa:

- 1) zaniechania naruszenia;
- 2) usunięcia skutków naruszenia;
- 3) naprawienia wyrządzonej szkody:
 - a) na zasadach ogólnych albo

b) poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione - **trzykrotności stosownego wynagrodzenia**, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu;

- 4) wydania uzyskanych korzyści.

2. Niezależnie od roszczeń, określonych w ust. 1, uprawniony może się domagać:

1) jednokrotnego albo wielokrotnego ogłoszenia w prasie oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie lub podania do publicznej wiadomości części albo całości orzeczenia sądu wydanego w rozpatrywanej sprawie, w sposób i w zakresie określonym przez sąd;

2) zapłaty przez osobę, która naruszyła autorskie prawa majątkowe, odpowiedniej sumy pieniężnej, nie niższej niż dwukrotna wysokość uprawdopodobnionych korzyści odniesionych przez sprawcę z dokonanego naruszenia, na rzecz Funduszu, o którym mowa w art. 111, gdy naruszenie jest zawinione i zostało dokonane w ramach działalności gospodarczej wykonywanej w cudzym albo we własnym imieniu, choćby na cudzy rachunek.

3. (...)

Art. 79. 1. Uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa:

- 1) zaniechania naruszenia;
- 2) usunięcia skutków naruszenia;
- 3) naprawienia wyrządzonej szkody:
 - a) na zasadach ogólnych albo

b) poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu;

- 4) wydania uzyskanych korzyści.

2. Niezależnie od roszczeń, określonych w ust. 1, uprawniony może się domagać jednokrotnego albo wielokrotnego ogłoszenia w prasie oświadczenia o odpowiedniej treści i formie lub podania do publicznej wiadomości części albo całości orzeczenia sądu wydanego w rozpatrywanej sprawie, w sposób i w zakresie określonym przez sąd.

3. (...)

Roszczenia związane z naruszeniem autorskich praw majątkowych. Najistotniejsza zmiana nie jest jednak konsekwencją nowelizacji, lecz wyroku Trybunału Konstytucyjnego, o którym w kolejnym rozdziale.

2. Wysokość odszkodowania za naruszenie prawa autorskiego

Wyrokiem z 23.6.2015 r. (sygn. akt SK 32/14) Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że wyżej przytoczony art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych w zakresie, w jakim uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa, naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej - w przypadku gdy naruszenie jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu, jest niezgodny z Konstytucją RP.

3. Zarys pozostałych zmian legislacyjnych

- W art. 6 ust. 1 pkt 13 ustanowienie definicji instytucji oświatowej.
- W art. 18 zmiany dotyczące prawa do wynagrodzenia w kontekście zrzeczenia się i egzekucji.
- W art. 23¹ zmiany dotyczące tymczasowego zwielokrotnienia o charakterze przejściowym lub incydentalnym, niemającego samodzielnego znaczenia gospodarczego, a stanowiącego integralną i niezbędną część procesu technologicznego.
- Uchylenie art. 22 i ustanowienie art. 23² dotyczącego utrwalania przez organizacje radiowe i telewizyjne.
- W art. 27 i 28 przepisy dotyczące instytucji oświatowych, uczelni oraz jednostek naukowych.
- W art. 27¹ regulacje dotyczące dozwolonego użytku dotyczące podręczników, wypisów i antologii.
- Uchylenie art. 30 dotyczącego ośrodków informacji i dokumentacji.
- W art. 30¹ zmiany dotyczące baz danych spełniających cechy utworu.
- W art. 31 zmiany co do ceremonii religijnych oraz oficjalnych uroczystości organizowanych przez władze publiczne, imprez szkolnych oraz akademickich.
- W art. 35¹-35⁴ określono zasady określania i wypłaty wynagrodzenia za użyczenie egzemplarzy utworów przez biblioteki publiczne.
- W art. 35⁵-35⁹ wprowadzono regulacje dotyczące Dozwolony użytek utworów osieroconych.
- W art. 35¹⁰-35¹² wprowadzenie regulacji dotyczących niektórych sposobów korzystania z utworów niedostępnych w obrocie handlowym.
- W art. 36 zmiany co do wygaśnięcia autorskich prawa majątkowych.

- Uchylenie art. 40 i art. 111-114 dotyczących Funduszu Promocji Twórczości.
- W art. 77 zmiany co do programów komputerowych.
- W art. 89 i art. 89¹ zmiany w zakresie prawa do artystycznych wykonań.
- w art. 95 i art. 95²-95⁴ zmiany co do prawa do fonogramów i wideogramów.
- W art. 99⁵ zmiany dotyczące prawa do pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych.
- W art. 101 zmiany przepisów wspólnych dla praw pokrewnych.
- W art. 115 zmiany dotyczące przestępstw.

www.prawo-internetu.pl

WSZYSTKIE UWAGI PRAWNE POCZYNIONE ZOSTAŁY W OPACIU O STAN PRAWNY OBOWIĄZUJĄCY NA DZIEŃ 1.1.2016, ALE WEDŁUG STANU PRAWNEGO NA DZIEŃ 7.11.2015, CZYLI NIE SĄ UWZGLĘDNIONE EWENTUALNE ZMIANY LEGISLACYJNEGO, KTÓRE MOGĄ POWSTAĆ POMIĘDZY 7.11.2015 A 1.1.2016.